

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ, ГАЛУЗЯХ СПОРТУ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

*Тези доповідей
III Міжнародної студентської наукової конференції
(26-27 вересня 2024 року, м. Львів)*

*За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК*

Львів -2024

УДК 338.2

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ LEAN-МЕНЕДЖМЕНТУ

Марія-Анастасія КРАВЕЦЬ

студентка

Науковий керівник – Анатолій ПАВЛЕНЧИК

канд. екон. наук, доцент

Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)

Lean-менеджмент (англ. Lean-management - бережливе управління) – це підхід до управління, який фокусується на усуненні непотрібних для виробництва процесів, постійному розвитку й удосконаленні. Цей підхід налаштований на реальний попит клієнтів і його задоволення у найкоротший термін.

Започатковано підхід *Lean* у японській компанії *Toyota* в 1940-1950-х роках. Задля зменшення витрат і збільшення прибутку Таїті Оно впроваджує концепцію *pull-flow production*, яка спрямована на скорочення всіх можливих витрат і процесів, які не сприяють кінцевому результату або стримують його.

У 1991 році Джеймс П. Вомак, Деніел Т. Джонс і Деніел Руз із Массачусетського технологічного інституту запропонували термін «*Lean виробництво*» у своїй книзі «Машина, що змінила світ», де вони порівняли японські й американські компанії. З-поміж них найефективнішою виявилася *Toyota Motor Company*, яка працювала за системою виробництва «*Тойота*» (*Toyota Production System, TPS*). Саме *TPS* була першою системою, що працювала з використанням принципів *Lean*.

Lean-виробництво вважають наступником *TPS*, що фокусується на виробничих аспектах. Його версією, що займається управлінням людськими ресурсами є *Lean*-менеджмент.

Зі свого боку принципи *Lean*-менеджменту дають розуміння його змісту й суті протрібних змін, зокрема:

1. Визначення конкретної цілі й найкоротшого шляху до неї. Тобто спершу треба визначити проблему чи потребу клієнта. А тоді вилучити той процес, який не має цінності.

2. Візуалізація та систематизація усього робочого процесу. Це допомагає менеджерам чітко бачити, як усі дії та працівники впливають на створення й реалізацію продукту. У випадку зайвих процесів це спрощує їх усунення.

3. Створення безперервного робочого процесу. Це забезпечує швидке задоволення потреб клієнта, а також надає час для виконання інших замовлень, що збільшує прибуток компанії.

4. Використання системи *Pull*, тобто фокус виробництва є на реальному чи фактичному попиті, а не на прогнозованому.

5. Постійне вдосконалення. *Lean*-менеджмент фокусується на розвитку всіх аспектів роботи, навіть маленькими кроками, але невпинно. Тож варто використовувати різноманітні методи для досягнення постійних позитивних змін.

Отже, *Lean*-менеджмент є ефективним підходом для забезпечення прибутку за найменших витрат і вдосконалення процесу на всіх рівнях. Серед його переваг слід виокремити:

1. Оптимізація бізнес-процесу. Вироблений товар чи послуги задовільняють реальний попит і не нагромаджуються понад потребу.

2. Чіткість і цілеспрямованість у роботі в команді. Вилучення зайвих процесів і точний розподіл обов'язків прискорить виконання завдань і покращить продуктивність.

3. Покращене використання ресурсів. Оскільки роботу виконують для поточного клієнта, це зменшує зайві витрати й надвиробництво. Ресурси використовують лише тоді, коли вони потрібні.

4. Ефективне використання часу. Усунення непотрібних етапів виробництва надає додатковий час для задоволення потреб більшої кількості клієнтів.

5. Постійне вдосконалення. Дотримуючись принципів та ідей *Lean*, компанія продовжуватиме розвиватися, використовуючи різні методи для визначення виконаного обсягу роботи, планування майбутніх дій, можливих проблем і їх розв'язання.

Запровадження концепції *Lean* у виробництво й менеджмент компанії дає змогу вирішити часті проблеми більшості - отримання прибутку та досягнення високої якості за мінімальних витрат, термінів, а також уникнення надвиробництва. Хоч система й виникла в середині ХХ ст., її актуальність лише зростає, і *Lean* набирає популярності. Принцип концепції постійного розвитку не дає їй залишатися позаду. Зараз концепція *Lean* є однією з найкращих і найпопулярнішим підходом серед компаній у всьому світі (наприклад, *Toyota*, *Nike*, *Caterpillar Inc.*, *John Deere*, *Ford* та інші).

Список використаних джерел:

1. McLaughlin E. Lean management. URL: <https://www.techtarget.com/searchcio/definition/lean-management>
2. Trans.eu, Lean management – стратегія, яка окупається. URL: <https://www.trans.eu/ua/blog/tfs/lean-management-strategija-jaka-okupajetsja/>
3. Бек О. М., Петецький І. Lean-менеджмент як інноваційний підхід до управління виробництвом. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/274ffd28-0528-4b34-9dc1-a1dd99c95595/content>
4. Dekier Ł. The Origins and Evolution of Lean Management System. *Journal of International Studies*. 2012. Vol. 5, No 1. P. 46–51.